

Materiały pomocnicze do wykładu 3 - Elementy języka Java

1) Typy danych

Typy całkowite

Typ	Rozmiar	Zakres przechowywanych danych
byte	8 bitów	-128 do 127
short	16 bitów	-32768 do 32767
int	32 bity	-2147483648 do 2147483647
long	64 bity	-9223372036854775808 do 9223372036854775807

Typy rzeczywiste

Typ	Rozmiar	Zakres przechowywanych danych
float	32 bity	1.4E-45 do 3.4E+38
double	64 bity	4.9E-324 do 1.7E+308

Typ znakowy **char**

Typ znakowy

Typ	Rozmiar	Zakres przechowywanych danych
char	16 bitów	Unicode 0 do Unicode $2^{16}-1$

gdzie Unicode służy do kodowania znaków międzynarodowych za pomocą 16 bitów

Typ logiczny **boolean**

Typ logiczny **boolean**

2) Zmienne

- **Zmienne typów podstawowych** np. **int** a;
- **Zmienne typu klasa**

np.

```
String nazwisko = "Kowal"; //zmienna nazwisko typu referencja do obiektu zawierajacego nazwe Kowal
```

Znaki łańcucha mogą być kodowane za pomocą kodu UTF-8, kodującego znaki za pomocą 8 bitów (1 bajt), jeśli są to znaki ASCII lub może użyć więcej bajtów, gdy znaki łańcucha nie są kodami ASCII.

```
Punkt p //referencja do typu Punkt, może być w przyszłości użyta jako odwołanie do obiektu typu Punkt
```

```
p = new Punkt(); //p jest teraz odwołaniem do obiektu typu Punkt
```

- **Zmiene ustalone**

```
final int Init = 1; //nie można zmienić wartości zmiennej ustalonej Init
```

```
Punkt = new Punkt(Init, Init); //zastosowana do zainicjowania obiektu może poprawić czytelność programu
```

3) Komentarze

- // wyłączenie z programu tekstu od znaku komentarza do końca linii
- /* */ wyłączenie z programu tekstu zawartego między znakami komentarza
- /** */ tworzenie dokumentacji z tekstu zawartego między znakami zawartymi między znakami komentarza za pomocą programu **javadoc**

4) Stałe czyli literały

- **Stałe całkowite** – są traktowane ja stałe typu **int**

Typ	Zmienna	Wartość dziesiętna	Wartość ósemkowa	Wartość szesnastkowa
int	Numer1	320	0500	0x140
long	Numer2	320L lub 320l	0500L	0x140L

- **Stałe rzeczywiste** – są traktowane jako stałe typu **double**

Typ	Zmienna	Zapis ułamkowy	Zapis wykładnikowy
float	Numer3	2.14F lub 2.14f	21.4e-1F lub 21.4e-1f
double	Numer4	2.24	224e-2

- **Stałe logiczne** typu **boolean** **true i false**
- **Stałe znakowe** typu **char**

Znak	Interpretacja
'\n'	Nowy wiersz
'\t'	Tabulacja pozioma
'\b'	backspace
'\r'	Powrót karetki
'\f'	Wysunięcie papieru
'\l'	Ukośnik lewy
'\''	Znak apostrofu
'\"'	Znak cudzysłowu
'\d'	Liczba w notacji dziesiętnej
'\xd'	Liczba w notacji szesnastkowej
'\ud'	Znak w standardzie Unicode

- **Stałe łańcuchowe** typu String

Są przechowywane jako obiekty typu String

```
String nazwa = "Zeszyt";           // obiekt typu String przechowuje znaki "Zeszyt"
                                   //dostęp do obiektu umożliwia zmienna referencyjna nazwa
```

5) Operatory – ustawione priorytetami

.	wybór składowej	obiekt, składowa
[]	indeksowanie	wskaźnik[wrażenie]
()	grupowanie wartości	typ(lista_wyrażeń)
++	przyrostkowe zwiększanie o 1	zmienna++
++	przedrostkowe zwiększanie o 1	++zmienna
--	przyrostkowe zmniejszanie o 1	zmienna--
--	przedrostkowe zmniejszanie o 1	--zmienna
!	negacja logiczna	! wyrażenie
-	minus jednoargumentowy	-wyrażenie
instanceof	określanie klasy danego obiektu	obiekt instanceof klasa – true lub false
new	utwórz (przydziel pamięć)	new typ
*	mnożenie	wyrażenie * wyrażenie
/	dzielenie	wyrażenie / wyrażenie
%	modulo (dzielenie z resztą)	wyrażenie % wyrażenie
+	dodawanie (plus)	wyrażenie + wyrażenie
-	odejmowanie (minus)	wyrażenie - wyrażenie
<<	przesuwanie w lewo	wyrażenie << wyrażenie
>>	przesuwanie w prawo	wyrażenie >> wyrażenie
>>>	przesuwanie w prawo bez znaku	wyrażenie >>> wyrażenie
<	mniejszy	wyrażenie < wyrażenie
<=	mniejszy lub równy	wyrażenie <= wyrażenie
>	większy	wyrażenie > wyrażenie
>=	większy lub równy	wyrażenie >= wyrażenie
==	równy	wyrażenie == wyrażenie
!=	nie równy	wyrażenie != wyrażenie
~	negacja bitowa	-wyrażenie
&	koniunkcja bitowa	wyrażenie & wyrażenie
^	różnica symetryczna	wyrażenie ^ wyrażenie
	alternatywa bitowa	wyrażenie wyrażenie
&&	iloczyn logiczny	wyrażenie && wyrażenie

	suma logiczna	wyrażenie wyrażenie
? :	wyrażenie warunkowe	wyrażenie ? wyrażenie : wyrażenie
=	proste przypisanie	zmienna = wyrażenie
+=	dodaj i przypisz	zmienna += wyrażenie
-=	odejmij i przypisz	zmienna -= wyrażenie
*=	pomnóż i przypisz	zmienna *= wyrażenie
/=	podziel i przypisz	zmienna /= wyrażenie
%=	weź modulo i przypisz	zmienna %= wyrażenie
^=	różnica bitowa i przypisz	zmienna ^= wyrażenie
&=	koniunkcja bitowa i przypisz	zmienna &= wyrażenie
=	alternatywa bitowa i przypisz	zmienna = wyrażenie
<<=	przesuń w lewo i przypisz	zmienna <<= wyrażenie
>>=	przesuń w prawo i przypisz	zmienna >>= wyrażenie
>>>=	przesuń w prawo bez znaku i przypisz	zmienna >>>=wyrażenie

6) Wyrażenia

- **Konkatenacja** – łączenie łańcuchów

Przykłady

```
System.out.print("Dzien dobry, nazywam się Jan Kowalski\n");
System.out.print("Dzien dobry" + "nazywam się Jan Kowalski\n");
System.out.println("petla "+j); //j jest traktowana jako łańcuch jednoznakowy
System.out.println("WspolrzednaX = "+ p1.podajX());
```

- **Działania arytmetyczne**

Argumenty o mniejszym rozmiarze typu są przekształcane do typów o większych rozmiarach:
jeden jest typu **double**, drugi jest przekształcany do **double**,
lub jeden jest **float**, drugi jest przekształcany do **float**,
lub jeden jest **long**, drugi jest przekształcany do **long**
lub jeden jest **int**, drugi jest przekształcany do **int**
lub oba są **int**

C/C++		B.Pascal	
++	przyrostkowe zwiększanie o 1	zmienna++	inc(x)
++	przedrostkowe zwiększanie o 1	++zmienna	inc(x)
--	przyrostkowe zmniejszanie o 1	zmienna--	dec(x)
--	przedrostkowe zmniejszanie o 1	--zmienna	dec(x)
*	Mnożenie	wyrażenie*wyrażenie	*
/	Dzielenie bez reszty	wyrażenie typu całkowitego /wyrażenie typu całkowitego	div
/	Dzielenie	wyrażenie typu rzeczywistego /wyrażenie typu rzeczywistego	/
%	modulo (dzielenie z resztą)	wyrażenie%wyrażenie	mod
+	dodawanie (plus)	wyrażenie+wyrażenie	+
-	odejmowanie (minus)	wyrażenie-wyrażenie	

Przykłady:

public class dzialania

//klasa publiczna, nieabstrakcyjna, niefinalna

```
{  
    public static void main (String[] args)  
    { int i = 10, j=25, w1;  
      double w2;  
      w1 = i/j;          System.out.println(w1);          //wartość 0 ( dzielenie bez reszty)  
      w1 = j/i;          System.out.println(w1);          //wartość 2 (dzielenie bez reszty)  
      w1 = j%i;          System.out.println(w1);          //wartość 5 (reszta z dzielenia)  
      w1 = i%j;          System.out.println(w1);          //wartość 10 (reszta z dzielenia)  
      w2 = i/j*1.0;      System.out.println(w2);          //wartość 0.0 ((10/25)*1.0=0*1.0=0.0)  
      w2 = i/(j*1.0);   System.out.println(w2);          //wartość 0.4 (10/25.0=0.4)  
    }  
}
```

- **Operatory przypisania** (najczęściej używane)

			Znaczenie (przykłady)	
=	proste przypisanie	zmienna = wyrażenie	$z=3*y$	$z=3*y$
*=	pomnóż i przypisz	zmienna *= wyrażenie	$z*=3*y$	$z=z*3*y$
/=	podziel i przypisz	zmienna /= wyrażenie	$z/=3*y$	$z=z/(3*y)$
%=	weź modulo i przypisz	zmienna %= wyrażenie	$z\%=3*y$	$z=z\%(3*y)$
+=	dodaj i przypisz	zmienna += wyrażenie	$z+=3*y$	$z=z+3*y$
-=	odejmij i przypisz	zmienna -= wyrażenie	$z-=3*y$	$z=z-3*y$

- **Operatory relacyjne** dwuargumentowe

C/C++			B.Pascal
<	mniejszy	wyrażenie < wyrażenie	<
<=	mniejszy lub równy	wyrażenie <= wyrażenie	<=
>	większy	wyrażenie > wyrażenie	<=
>=	większy lub równy	wyrażenie >= wyrażenie	>=
==	równy	wyrażenie == wyrażenie	=
!=	nie równy	wyrażenie != wyrażenie	<>

- **Operatory jednoargumentowe**

C/C++		B.Pascal	
-	minus jednoargumentowy	-wyrażenie	-
+	plus jednoargumentowy	+wyrażenie	+

- **Operatory logiczne** (rachunek zdań) dwuargumentowe

C/C++		B.Pascal	
!	negacja logiczna	! wyrażenie	not
&&	iloczyn logiczny	wyrażenie && wyrażenie	and
	suma logiczna	wyrażenie wyrażenie	or
? :	wyrażenie warunkowe	wyr1 ? wyr2 : wyr3 gdzie wyr1 jest typem logicznym, wyr2 i wyr3 są dowolnymi, takimi samymi typami różnymi od void np. wynik = x!=0 ? y/x : 0 – wynik może mieć wartość y/x, gdy x!=0 lub wartość 0, gdy x==0	-

7) Instrukcje wyboru if, if else

```
if ( wyrażenie logiczne ) instrukcja;
```

```
if ( wyrażenie logiczne ) instrukcja1;  
else instrukcja2;
```

```
public class wyrażenia1      //klasa publiczna, nieabstrakcyjna, niefinalna  
{  
    public static void main (String[] args)  
    {  
        int wzrost=172;  
        if ( wzrost < 180 )  
            if ( wzrost > 175 )  
                System.out.println("Wysoki!\n");  
        else  
            System.out.println("Może być niski!\n");  
    }  
}
```

```

public class wyrazenia2           //klasa publiczna, nieabstrakcyjna, niefinalna
{
    public static void main (String[] args)
    {
        int wzrost=172;
        if ( wzrost < 180 )
        {
            if ( wzrost > 175 )
                System.out.println("Wysoki!\n");
        }
        else
            System.out.println("Jest z pewnością wysoki!\n");
    }
}

```

```

public class wyrazenia3           //klasa publiczna, nieabstrakcyjna, niefinalna
{
    public static void main (String[] args)
    {
        int wzrost=172;
        if ( wzrost < 180 )
            if ( wzrost > 175 )
                System.out.println("Wysoki!\n");
            else System.out.println("Może być niski!\n");
        else System.out.println("Jest z pewnością wysoki!\n");
    }
}

```

8) Instrukcja wyboru switch

switch (wyrażenie) instrukcja
case stała wyrażenia :
default :

Instrukcja **switch** działa szybciej niż **if else**

Przykład

```
switch (operator) {  
  case '*': x *= y; break;           // instrukcja break powinna zawsze wystąpić  
  case '/': x /= y; break;         // gdy realizuje się alternatywę  
  case '+': x += y; break;  
  case '-': x -= y; break;  
  case 'p':  
  case 't': x++; break;  
  case 'e':  
  case 'r':  
  case 'm': System.out.println ("Tych działań kalkulator nie wykona"); break;  
  default: System.out.println ("Pomyłka!");  
}
```

```

public class wyrażenia4    //klasa publiczna, nieabstrakcyjna, niefinalna
{
    public static void main (String[] args)
    { double a=1.0, b=1.0;
      char op='/';
      switch ( op )
      {
          case '+': case 'd' :
                System.out.println(a + b);           break;
          case '-':
                System.out.println(a - b);           break;
          case '*':
                System.out.println(a * b);           break;
          case '/': if (b!=0) System.out.println(a / b);
                  else System.out.println(" Dzielenie przez zero");
                  break;
          default:    System.out.println(" Zly operator");
      } // koniec switch
    }
}

```

9) Instrukcje pętli

while składnia: **while** (wyrażenie logiczne) instrukcja

- W pętli **while** <instrukcja> jest powtarzana tak długo, jak *wyrażenie logiczne* ma wartość równą **true**.
- Test *wyrażenia logicznego* jest zawsze wykonywany przed wykonaniem instrukcji.

Przykład :

```
int ile=10;
while (ile >1 ) ile--;           //pętla wykona się 10
```

do ... while składnia : **do** instrukcja **while** (wyrażenie logiczne);

- W pętli **do...while** instrukcja jest powtarzana tak długo, jak wartość *wyrażenia logicznego* jest równa **true**.
- Test *wyrażenia logicznego* odbywa się po wykonaniu instrukcji.

Przykład

```
int ile=10;
do
{
    ile--;
} while (ile >1 ); //pętla wykona się 10
```

for składnia: **for** ([wyr1] ; [wyr_log] ; [wyr2]) instrukcja

- W pętli **for** *instrukcja* jest powtarzana, aż wyrażenie *wyr_log* osiąga wartość równą **false**.
- Przed pierwszą iteracją jest obliczane wyrażenie *wyr1*. Jest ono zazwyczaj używane do inicjowania zmiennej sterującej pętlą. Wyrażenie *wyr1* może być deklaracją.
- Po każdej iteracji po wykonaniu instrukcji wyrażenie *wyr2* jest obliczane. Jest ono zazwyczaj używane do zmiany wartości zmiennej sterującej pętlą.

Wszystkie wyrażenia :*wyr1*, *wyr_log*, *wyr2* są opcjonalne.

for (; ;);

W tym przypadku wyrażenie *wyr_log* ma wartość **true** (pętla nieskończona).

Przykład – dwie równoważne pętle **for**

```
for (int ile=10; ile>1;ile--);
```

```
for (int ile=10; ile>1;)
{
    ile--;
}
```

Przykłady zastosowania pętli: while, do while

//(1+1/2+1/3+1/4+1/5.....)

Algorytm:

1. Podaj dokładność ϵ spełniającą warunki: $0 < \epsilon < 1$, Dokładność oznacza, że suma szeregu podana przez program różni się od poprzedniej o wartość mniejszą niż ϵ (każda suma różni się, ponieważ jest sumą różnej liczby elementów)
2. Zainicjuj sumę szeregu $\text{suma} = 0$;
3. Oblicz pierwszy element $\text{el} = 1$
4. Zainicjuj licznik elementów szeregu $i = 2$
5. Oblicz sumę szeregu $\text{suma} = \text{suma} + \text{el}$
 - 1) Oblicz kolejny element szeregu $\text{el} = 1/i$
 - 2) Zwiększ licznik elementów o 1
 - 3) Sprawdź, czy kolejny element spełnia warunek $\text{el} \geq \epsilon$. Jeśli tak, przejdź do kroku 5, w przeciwnym wypadku przejdź do kroku 6
6. Podaj wartość sumy szeregu


```
//oblicza sumę szeregu harmonicznego
```

```
public class szereg //klasa publiczna, nieabstrakcyjna, niefinalna
{
public static void main (String[] args)
{ long ii;
  double el, suma, eps;
  eps=0.00023;
  el=1;
  suma=0;
  ii=2;
  do
  { suma=suma+el;
    el=1.0/ii; //obliczenia na wartościach double
    ii++;
  }while(el>=eps); //sumuj tak długo, aż kolejny element sumy będzie mniejszy od
                  //dokładności, co oznacza, że wartość kolejnej sumy wzrośnie
                  //poniżej założonej dokładności eps
  System.out.println("Suma elementów szeregu harmonicznego "
                    +suma
                    +" z dokładnością "
                    + eps); //wyświetlanie wartości double
}
}
```

10) Pętle zagnieżdżone for, operator %?:

	0	1	2
0	0	1	2
1	1	2	3
2	2	3	4

Pierwsza kolumna

$(0/4+0/4)\%2=0$
 $(1/4+0/4)\%2=0$
 $(2/4+0/4)\%2=0$
 $(3/4+0/4)\%2=0$
 $(4/4+0/4)\%2=1$
 $(5/4+0/4)\%2=1$
 $(6/4+0/4)\%2=1$
 $(7/4+0/4)\%2=1$
 $(8/4+0/4)\%2=0$
 $(9/4+0/4)\%2=0$
 $(10/4+0/4)\%2=0$

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
0	◆	◆	◆	◆					◆	◆	◆	◆
1	◆	◆	◆	◆					◆	◆	◆	◆
2	◆	◆	◆	◆					◆	◆	◆	◆
3	◆	◆	◆	◆					◆	◆	◆	◆
4					◆	◆	◆	◆				
5					◆	◆	◆	◆				
6					◆	◆	◆	◆				
7					◆	◆	◆	◆				
8	◆	◆	◆	◆					◆	◆	◆	◆
9	◆	◆	◆	◆					◆	◆	◆	◆
10	◆	◆	◆	◆					◆	◆	◆	◆
11	◆	◆	◆	◆					◆	◆	◆	◆

$(8/4+0/4)\%2=0$ $(8/4+4/4)\%2=1$ $(8/4+8/4)\%2=0$
 $(8/4+1/4)\%2=0$ $(8/4+5/4)\%2=1$ $(8/4+9/4)\%2=0$
 $(8/4+2/4)\%2=0$ $(8/4+6/4)\%2=1$ $(8/4+10/4)\%2=0$
 $(8/4+3/4)\%2=0$ $(8/4+7/4)\%2=1$ $(8/4+11/4)\%2=0$

```
// szachownica
// rysuje szachownicę na ekranie za pomocą zagnieżdżonej pętli for
```

```
public class szachownica //klasa publiczna, nieabstrakcyjna, niefinalna
{
    public static void main (String[] args)
    {
        int x, y, k=4; //rozmiar pola szachownicy

        for (y=0; y<12; y++) // rysowanie kolejnej linii szachownicy
        {
            for (x=0; x<12; x++) // rysowanie kolejnej linii rzędu szachownicy
            if ((y/k+x/k)%2==0) //czy suma rząd+kolumna szachownicy parzysta
                System.out.print("*"); // jeśli tak - rysowanie wypełnionych pól
            else
                System.out.print(" "); // jeśli nie - rysowanie pustych pól
            System.out.println( ); // nowa linia
        }
    }
}
```

Instrukcja **if else** może być zapisana za pomocą operatora warunkowego **?:**

```
if ((y/k+x/k)%2==0)
    System.out.print("*");
else
    System.out.print(" ");
```

```
c=((y/k+x/k)%2)==0 ? '*' : ' ';

System.out.print(c);
```